Erazem Gorshe
1116 E. 72nd St
6-30-44

GLAS NARODA

- List slovenskih delavčev v Ameriki. -

Reentered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 139. — Štev. 139. — VOLUME LII. — LETNIK LII. NEW YORK, TUESDAY, JULY 18, 1944 — TOREK, 18. JULIJA 1944 Tel: CHelsea 3-1242

RUSI DVE MILJI V LETSKI

Rdeča armada je včeraj ob cesti Minsk-Varšava napredovala 25 milj in se je približala močni trdnjavi Brest-Litovsk na 15 milj, severna armada pa je vdarila dve milji v Letsko.

Ko je zabil zagvozdo med Bijalostokom in Brest-Litovskim, ki branita Varšavo, je prva beloruska armada maršala Konštantina K. Rokosovskega zavzela Vidomlijo, 15 milj severno od Brest-Litovska, kjer je bil v prvi svetovni vojni podpisan mir med Rusijo in Nemčijo. Od Vidomlije so Rusi oddaljeni od Varšave še 113 milj, manj kot polovica, kolikor je rdeča armada napredovala v 25 dneh ofenzive.

Na severnem koncu 550 milj dolge fronte je druga baltska armada generala Andreja I. Jeremenka, ki je prišla iz Pripetovih močvirij, prva prekoračila letsko mejo in zavzela Petručenke, dve milji v notranjosti meje in 25 milj vzhodno od velikega letskega železniškega križišča Rezekne. Rusi se sedaj bore v vseh treh baltskih državah, v Estonski, Letski in Litvi.

Druga baltska armada generala Jeremenka in prva baltska armada generala Ivana C. Bagramiana sta zavzeli nad 90 mest, trgov in vasi, med njimi važne kraje, kot so Sebež, Osveja in Rezekne.

Rusi pognali v beg dve infanterijski diviziji

Poročilo iz Moskve pravi, da so Rusi pognali v beg dve nemški infanterijski diviziji in vjeli nad 2000 Nemcev v Sebežu.

Moskva že drugi zaporedni dan ne omenja prodiranja proti Vzhodni Prusiji, temveč samo pravi, da so Rusi odbili močne nemške protinapade onstran Njemena in da so utrdili svoje postojanke ob zapadnem bregu reke. Na zapadnem bregu je bilo zavzetih 20 vasi.

Ameriška radio postaja v Evropi je sporočila, da je general Ivan D. Černijhovski, poveljnik tretje beloruske armade, v svojem dnevnem povelju rekel: "Sedaj, ko smo na Njemenu, bomo šli dalje v Vzhodno Prusijo. Nemcem ne dajte počitka. Korakajte naprej!"

Nemci oznanjajo novo rusko ofenzivo

Berlin poroča, da so na južno-poljski 120 milj dolgi fronti med Kovelom in Tarnapolom pričeli Rusi močno ofenzivo in da so se približali Lvovu na 35 milj, pa Moskva že tretji dan te ofenzive ne omenja.

Berlin pravi, da je rdeča armada zavzela Zločov, 35 milj vzhodno od Lvova.

V včerajšnjih bojih na severni fronti je pet ruskih armad zavzelo nad 420 mest, trgov in vasi.

NEMŠKI VOJNI UJETNIKI V MOSKVI

Včeraj je po ulicah v Moskvi korakalo 57,000 Nemcev, toda ne kot zmagovalci, kot je sanjal Adolf Hitler pred tremi leti. To so nemški vojni ujetniki, ki so prišli iz Bele Rusije in so na poti prot vzhodu. Moskovčani so prvič videli nemške ujetnike in na tisoče ljudi se je zbralo po ulicah. Ljudje so večinoma molčali, ko so trudni in neobriti ujetniki korakali v skupinah po 1000 do 3000 pod stražo policije na konjih.

Med gledalci je bilo mnogo diplomatov in tudi ameriški poslanik W. Averell Harriman je gledal nemške ujetnike, ko so prihajali od železniške postaje. Nek časnikar je videl tudi nekega japonskega diplomata, ki je gledal vojake svojega zaveznika.

Gledalci so vprizorili le malo demonstracij, ker jih je "Pravda" opomnila, da naj ne demonstrirajo. Samo na nekem kraju je neka žena zaklicala: "Vrnite mi hčer!" Njeno hčer so Nemci ubili.

Rusi, ki so govorili z Nemci tekom treh dni, ko so prihajali v Moskvo, pravijo, da so se Nemci čudili, da je Moskva nepoškodovana, ker so mislili, da je porušena vsled bojev in zračnih napadov leta 1941.

Sinoči so bili Nemci priča zmagoslavnega pozdrava, ko je bilo zopet osvobojeno rusko mesto. Bilo je Grodno.

Partizani razbili železnico

Slovenski partizani so železnico Ljubljana—Trst, po kateri dobivajo Nemci v Italiji svoje zaloge, razbili na petih krajih in vjeli 15 Nemcev.

Partizani so tudi vjeli več Nemcev in so dobili bogat vojni plen, ko so napadli nemški vlak na progi Gorica—Podbrdo.

ZA OHRANITEV POVOJNEGA MIRU

Razni pristojni uradi so se sedaj pričeli posvetovati glede vprašanja, naj li naši vojaki tudi po sklenitvi miru, še v nadalje ostanejo v Evropi in na Daljnem Iztoku, da tamkaj čuvajo mir, ali pa naj se takoj po sklenitvi miru vrnejo domov.

Kakor znano, sta se obe glavni politični stranki izjavili, da bode treba poskrbeti za to, da se vojaki kakor hitro mogoče vrnejo domov.

To je povsem dober in naraven načrt, toda ako svet želi, da bodeta Nemčija in Japonska tudi po vojni mirovali in se ne bodeta pričeli pripravljati na prihodnjo vojno, bode vsekako potrebno, da ostanejo v Nemčiji velike posadke zavezniškega vojaštva za dolgo vrsto let. Vsled tega je nastalo vprašanje, naj se li pošlje mlade vojake, ki bodo po vojni vpozvani k vojaštvu, v Nemčijo. Prostovoljcev za vojaško službovanje ne bode mogoče dobiti v povoljnem številu, o čemur se je naša vlada uverila že v dobi po prvi svetovni vojni, in tako bode potrebno, da se uvede obvezna vojaška služba takoj, ko bode sedanja vojna končana.

Kandidatje obeh političnih strank za sedaj lahko obljubujejo, da bodo skrbeli za to, da pride naše vojaštvo takoj po sklenitvi miru domov, toda uvaževati je treba dejstvo, da bodo Zjedinjene države tudi podpisale mir, vsled česar bodo zajedno z ostalimi zavezniki odgovorne tudi za vzdrževanje miru. Vsled tega bode vlada morala vzdrževati stalne posadke v Evropi tudi po vojni.

Tudi vojakinje padajo

Vojni department je sporočil, da je od pričetka vojne nad 40 vojakinj Wacs, Waves, Marines in bolničark bilo ubitih v bojni črti, mnogo več pa jih je še bilo ujetih.

Pri sovražnem zračnem bombardiranju zavezniške vojaške bolnišnice v Anzio je bilo ubitih šest vojaških bolničark, 23 pa jih je bilo ubitih pri raznih nesrečah v službi. — Okoli 60 armadnih in 16 mornariških bolničark je bilo vjetih, ko so Japonci zavzeli Filipine.

VOJNI DOLGOVI

Iz Bretton Woods, N. H., se javlja, da je pri konferenci za mednarodno valuto, delegacija, ki zastopa Iztočno Indijo, da bode Iztočna Indija najbrže odstopila od posvetovanja združenih narodov, katerih naloga je ustanoviti mednarodno valuto po sedanji svetovni vojni. To namerava delegacija Iztočne Indije storiti vsled stališča, katero sta zavzeli v tem pogledu Anglija in naša republika z ozirom na vojne dolgove.

Zastopniki Iztočne Indije so dne 10. t. m. predlagali, da se mednarodni prispevki v svrho mednarodne valute porabijo v svrho likvidacije velikanskega kredita, katerega je Indija dobila za svoje prispevanje k stroškom sedanje vojne, kateri kredit je pa Anglija spremenila v tirjatve, katere so nastale na podlagi sistema angleških funtov-sterlingov.

Amerikanci vdrli v St. Lo

Infanterija prve ameriške armade se je prebila skozi nemško črto in zavzela predmestje St. Lo, nato pa pričeli prodirati proti sredini mesta in se bore od hiše do hiše.

V bojih za St. Lo so Amerikanci razbili 16 nemških tankov s protitančnimi topovi in bazukami. Angleška druga armada prodira na šest milj dolgi fronti jugozapadno od Caena ter je dospela do vzhodnega predmestja Evrecy.

Od Vendesa na desnem krilu, pa do Evrecy na levem krilu je včeraj od zjutraj do zvečer divjala vroča bitka med tanki, infanterijo in artilerijo po poljih in po vaseh. V teh bojih je bilo razbitih 15 nemških tankov.

Angleži so zavzeli Haute des Forges, Bas des Forges in Vendes, toda Nemci so kmalu pričeli napadati s petimi oklopnimi divizijami.

Nemci bodo skušali držati St. Lo za vsako ceno. Če pa to ne bo mogoče, ga bodo porušili, da se zavezniki ž njim ne bodo mogli okoristiti, kakor so storili s Caenom.

Zavezniški aeroplani so včeraj bombardirali prednje nemške zaloge bencina, olja in municije, kakor tudi artilerijske

Pri St. Lo si merita moči ameriška in nemška armada in so Nemci poslali v boj mnogo tankov, artilerije in infanterije. Tukaj so se ameriški vojaki pokazali, da prekosijo najboljšega nemškega vojaka. Infanterija generala Bradleya je prodirala ob vzhodni strani St. Lo brez artilerijskega pripravljanja, ki navadno naznani napad. Prednji oddelki, ki prodirajo ob cesti iz Bayeuxa, so dospeli v St. Croix, eno miljo in en četrt vzhodno od St. Lo. Ob istem času je bila fronta raztegnjena do jugovzhodniega predmestja, od koder so vdrli v goreče mesto, ameriška artilerija pa je obstreljevala nemške postojanke okoli mesta in v mestu.

Nemci drago plačujejo obrambo črte med St. Lo in Lessay. Ujetniki nekega padalnega polka, ki se je boril pri St. Lo, pravijo, da je od 160 mož v stotniji bilo ubitih 80, od neke druge stotnije pa so bili razun 30 ubiti vsi.

Nemci so prebivalstvo St. Lo poslali iz mesta. Rušenje mest pa rabijo za propagando. Napravijo fotografije porušenih mest z napisom "To je osvobojenje" in jih razširjajo med francoskim prebivalstvom.

Med ujetimi Nemci je vedno več takih, ki so izgubili vero v nemško zmago. Nekateri se boje po vojni živeti v Nemčiji in se želijo naseliti v Združenih državah.

Napredek v Italiji

Angleška osma armada je po zavzetju Arezza nenadoma vdarila čez Arno. — Amerikanci dve milji od Livorno.

Odkar so zavezniki v Italiji 11. maja pričeli svojo ofenzivo pod vrhovnim poveljstvom generala sira Harolda Alexandra, so vjeli 40.000 Nemcev.

Nemške divizije štejejo sedaj komaj po 10,000 vojakov. In ko je bilo iz glavnega stana generala sira Oliverja Leese-a naznanjeno, da je bilo vjetih 40 tisoč Nemcev, pomeni da je feldmaršal Kesselring izgubil štiri divizije.

Nemci se vedno umikajo po goratih krajih proti severu in že skoro stoje ob novi gotski črti, ki teče od Pise ob Tirenskem morju, skozi Florence in Rimini do Ancone ob Jadranu.

Amerikanci so zavzeli Arezzo, 40 milj jugovzhodno od Florence. Peta armada generala Clarka je obšla Livorno na vzhodni strani, od juga pa je njegova armada oddaljena od mesta še dve milji.

Vojni poročevalec Godfrey Talbot poroča, da so Nemci Arezzo izpreminili v silno močno trdnjavo in da so se bili za mesto najsrditejši boji v celi vojni.

Angleška osma armada je po zavzetju Arezza nenadoma vdarila čez Arno. Angleži so vdarili tako naglo, da Nemci niso imeli časa razstreliti mostu in Angleži so naglo postavili prvo mostišče južno od Castiglion Fibocchi. Pokrajina je hribovita in za bojevanje zelo težavna. Pa Angleži so na mnogih krajih napredovali in Nemci so potiskani nazaj, razun pri Poggibonsi, kjer se trdno drže proti Francozom.

Peta armada generala Clarka je včeraj napredovala od pol do ene milje in je zavzela Lorenzan in Monte Maggiore nad Livornom. V notranjosti so zavezniki zavzeli Usigliano.

Amerikanci, kot je bilo že preje rečeno, so se približali Livornu na dve milji in so zavzeli enega izmed treh hribov ki stražijo pristanišče in so naskočili še ostala dva.

Zavezniško poročilo pravi, da so zavezniki napredovali na celi črti, toda pričakovati je močan odpor ob Arnu do morja in boji med Arezzom in Florenco bodo še hudi.

Nemci močno branijo gotsko črto, ker hočejo, da zavezniki to poletje ne pridejo do nje, in ne štedijo z vojaštvom in vojnim materjalom.

KAKO SO NEMŠKE DIVIZIJE BILE RAZPOSTAVLJENE V FRANCIJI

Nemci imajo 25 do 30 diviziji, 240,000 do 300,000 vojakov; da vstavijo zavezniško prodiranje v notranjost Francije.

Ob dnevu vpada je bilo v departmentih Manche in Calvados sedem infanterijskih in ena oklopna divizija. Nemci so tedaj v 40 dnevih po vpadu potrojili svojo armado.

Na ameriškem delu fronte od St. Lo proti zapadu do morja je enajst nemških divizij, ostale divizije pa so razpostavljene okoli Caena, ki je ključ do vseh sovražnih postojank v Normandiji.

Armada feldmaršala Guentherja von Kluge je doživela zelo težke izgube, med njimi samo ujetih 54,000, pa je pri vsem tem še zelo močna in ima 8 oklopnih divizij in eno oklopno divizijo grenadirjev. Šest teh divizij pripada k SS, so boljše opremljene in večje po številu kot pa redne armadne divizije. Navadna armadna divizija ima okoli 12,000 vojakov, SS divizija pa včasih celo 20 tisoč vojakov, tako da ima vsak infanterijski polk tri bataljone, mesto dveh, kot je navadno.

Vojaki pri SS divizijah so fanatični naciji, kar pa pri navadnih divizijah niso. Med divizijami obeh vrst je velika nevoščljivost in zavidnost. Propagandni minister dr. Joseph Goebbels je tako visoko pavzdigoval SS divizije, da bi sedaj njih poraz zelo slabo vplival na celo armado.

Do sedaj sta bili v Normandiji uničeni dve diviziji; 709. divizija je bila do zadnjega moža vjeta v Cherbourgu, 716. divizijo pa so razbili in razpršili Angleži in Kanadci pri Caenu.

Sedaj je znano, kako so imeli Nemci razpostavljene svoje divizije za zavezniški vpad. Iz te rapostavitve je razvidno, da je nemški gen. štab podcenjeval možnost zavez. general. štaba.

Ob obrežjih so bile razvrščene divizije nekoliko od obrežja. Okoli vsakega kraja, kjer so Nemci pričakovali vpad, so postavili mnogo vojaštva. Ob Atlantiku so postavili divizije v sorazmerju z oddaljenostjo od Anglije. V predelu Pas de Calais je bila po ena divizija na vsakih deset milj, nižje proti jugu ob ustju Seine pa je bila po ena divizija na vsakih dvajset milj.

Nemci niso nikdar pričakovali, da bodo zavezniki vpadli brez kakega posebno močnega napada na kako večje pristanišče, vsled česar je bilo vsako pristanišče zelo utrjeno in je imelo močno posadko.

Ob obrežju Britany polotoka je bila samo ena divizija, na vsakih 40 milj, od izliva Loire pa do španske meje pa so bile samo tri drugovrstne divizije.

Ob obrežju Sredozemskega morja je prišla po ena divizija na vsakih 30 milj okoli Narbonne in po ena divizija na 60 milj okoli Nice in Cannes.

Navzlic temu, da so Nemci po dnevu vpada dobili velika ojačenja, se pri vsem tem ne morejo uspešno braniti proti zaveznikom. Medtem ko zavezniki neprenehoma dobivajo ojačenja, izgleda, kot da Nemci od vzhoda ne morejo dobiti nobene pomoči. Kakor zračna sila, tako ima tudi armada vse svoje sile v "izložbenem oknu" — zadej ni ničesar več.

Zavezniška armada gre skozi zavzeto mesto v Franciji.

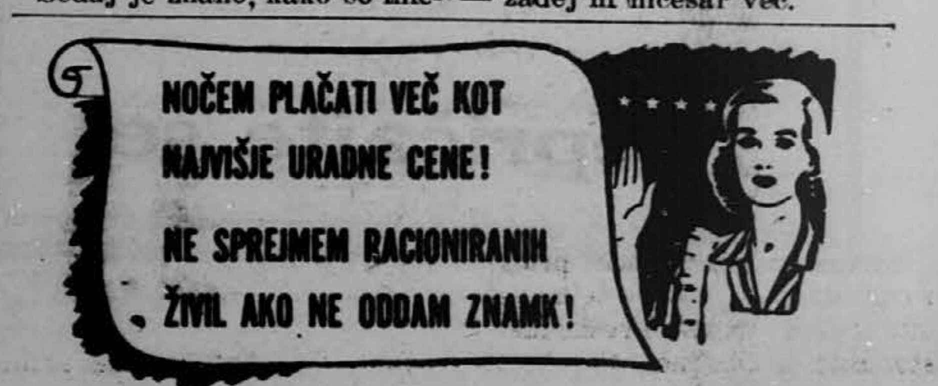

"GLAS NARODA"

(Voice of the People)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation) Frank Sakser, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec. Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.

Subscription Yearly $7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO $7.—; ZA POL LETA $3.50; ZA ČETRT LETA $2.—.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

Telephone: CHelsea 3—1242

Nemci v strahu

Čeprav Nemci niso nikdar pričakovali, sedaj prihaja. — Vsled poraza pri Stalingradu, vsled razsula Italije, vsled zavezniškega vpada v Francijo, vsled bombardiranja nemških mest jim je omahovala vera v zmago, toda da bodo pričeli Rusi trkati na njena vrata, tega niso pričakovali. "Die Kosaken kommen!" Ta klic navda vsakega Nemca z velikim strahom. In sedaj prihajajo na nemško mejo Kozaki in vihte svoje velike sablje.

Nemški narod je že davno izgubil vsako upanje v zmago, toda še vedno je verjel besedam propagandnega ministra dr. Goebbelsa, ki je vedno trdil, da se morajo nemške armade boriti do zadnjega, ali pa bo nemški narod uničen. Nemci pa so vedno bili prepričani, da se bodo končne bitke bile izven nemških meja, kakor vse bitke v drugih vojnah, katere je Nemčija pričela. Da bi kak sovražnik vpadel v njihovo "sveto zemljo", tega Nemci niso nikdar pričakovali. Dolgo časa so domnevali, da se bodo Rusi bojevali toliko časa, da pridejo do nemške meje, potem pa se bodo vstavili in sklenili mir, ali pa jim bodo zavezniki na kak način zabranili, da ne bodo smeli priti v Berlin.

Zadnja radijska poročila iz Nemčije pa prinašajo vesti o velikem strahu pred ruskimi armadami, ki se bližajo nemški meji. "Die Kosaken kommen!" Ta strašen klic zveni v ušesih vsakega Nemca. In Hitler, če mu tega ne bodo zabranili njegovi generali, bo igral vlogo Samsona, da bo potegnil ves nemški narod s seboj v pogubo. Prejšnji teden je nemški radio sporočil, da bodo Nemci izpustili cel hudournik, ki bo uničil ves kontinent in v katerem bo samo en klic—klic po krvi.

Klicev po krvi je že bilo dovolj zadnjih pet let. Ta klic se je pričel razlegati, ko so prve nemške roparske tolpe pričele gaziti proti vzhodu, ko so pomandrale Avstrijo, Čehoslovaško, Poljsko in tako dalje. Nemci so prelili dosedaj že mnogo več krvi kot jo bodo mogli od sedaj naprej, dasi je bodo prelili še mnogo, predno bo nemški narod izkrvavel. In izkrvavel bo prej, kot zavezniški narodi, ki so jih Nemci hoteli potopiti v morju krvi.

Nemci doživljajo, kar so delali prej sami. Izven Nemčije so ubijali in pobili milijone nedolžnih ljudi, razbili so mesta, trge in vasi izven svojih meja, sedaj prihaja vsa ta groza na njihovo "sveto zemljo". Vsakemu narodu je njegova zemlja sveta in jo brani do zadnje kaplje svoje krvi. Vse to Nemcem ni bilo nič mar. Uničiti so hoteli vse.

To so pa delali samo toliko časa, dokler se jim je smehljala vojna sreča, ali boljše, toliko časa, dokler zavezniki niso postali močnejši. Vsa Evropa je v ognju, vsa Evropa je bojno polje, tudi Nemčija je že bojišče, kajti zavezniški bombniki so že porušili mnogo nemških mest in razdejali nemške ceste in železnice. Toda prava groza prihaja nad Nemčijo šele sedaj, ko se ji bližajo zavezniške armade.

Nemški naciji so sedaj kot divja zver, pognana v kot, od koder ne more več zbežati. In tedaj se brani do zadnjega. Za nacije brezpogojna predaja ne pomeni poraz; njihov poraz je — smrt. Nemška radijska poročila kažejo, da so naciji pripravljeni bojevati se do konca, pa če je tudi cela Nemčija opustošena.

Kar so delali drugod, pa naj sedaj imajo še sami.

Mali Oglasi

imajo velik uspeh

Prepričajte se!

NEKAJ KREPKEGA JE V DEŽELI DANSKI

London (ONA). — Oficijelno priznanje Danskega sveta od Rusije, je nenavadno v toliko, vkolikor ta podtalni komite ni nikdar iskal priznanje kot vlada. Ta sovjetska poteza je dala prestiž danskemu uporniškemu gibanju, ki je izvojeval sijajno zmago zadnji teden, s tajno sabotažo in štrajki, kar je končno prisililo nacije k umiku iz Kopenhagna.

Rusija je bila brez danskega delegata odkar so hitlerjanci, predno so dokončno požrli Dansko, prepričali pronacijskega zunanjega ministra Erika Scaveniusa k podpisu antikominternskega pakta. Priznanje zastopnika Osvobodilnega sveta, Thomasa Doessiga, bivšega ravnatelja državnih knjižnic v Kopenhagnu in znamenitega demokrata, tudi pred stavlja priznanja druge moči v Danski, katere avtoriteta ne prihaja od kralja.

Danska ni nikdar ustanovila inozemske vlade, kakor je to storila večina drugih držav. — Anglija in Amerika so nadaljno priznavale kralja Kristana kot legitimno avtoriteto, a kralj je bil v nacijskih rokah od zadnjega avgusta, ko so pritisnili na Dansko. Po konstituciji ima samo on pravico in moč formirati novo vlado.

Danska je bla oficijelno reprezentirana v Washingtonu po pred vojnem ambasadorju Henrik de Kauffmanu in v Londonu po grofu Reventlow-u in J. Christmas Moellerju, begunski član kabineta, a vsi trije so delovali brez instrukcij od kake vlade. Njihova moč je vzrastla iz miselnosti, da so Danci še za kralja.

V škandinavskih krogih polagajo veliko važnost na rusko-danski sporazum, ki je bil oznanjen po sovjetskem domačem radiju.

Medtem ko danski Osvobodilni svet ne nasprotuje kralju, ni bil ta nikdar oficijelno podprt od kralja ali od katerikolega drugega oficijelnega vira. Zato bo rusko priznanje zelo vzpodbudno vplivalo na vodstvo borečih se danskih mas.

Poleg tega je Rusija s tem, da je pokazala zanimanje za deželo pri severnem morju, kakor tudi Britanija, da se ne briga samo za sosedno ozemlje, ampak za cel kontinent Evrope, nedeljeno na vplivne sfere velesil.

Nevarnost črne borze za bencin še obstaja

Washington, D. C. — Preteča nevarnost črne borze za bencin še ni pokončana, — je dejal Upravitelj Chester Bowles, od Urada za upravo cen, v izjavi. "Težko delo uničenja je še pred nami," je dodal, "čeprav smo sedaj na boljšem."

Kaj ta nevarnost pomeni vojnemu naporu, so povedali v Uradu za vojna obvestila, s sodelovanjem OPA in Upravo za Petrolej v vojnem času.

Bencin je vojno orožje, poudarja OWI, in nepravilna uporaba omejenih dobavil ni osebna zadeva lopova. Večina Amerikancev, ki rabijo bencin in tisti, ki ga delijo, žive po pravilih, čeprav nekoliko neprikladno, in pogosto vkljub težkim osebnim žrtvam. A če bomo dovolili, da bo črna borza rastla, ker je že nevarna, bo postala resnična grožnja celemu vojnemu naporu.

Nevarnosti moramo biti kos. Pomočniki OPA, ki delajo noč in dan z krajevno policijo in Tajno službo Združenih držav, lepo napredujejo v borbi proti črni borzi. A nobena ojačenja ne bodo pomagala brez pomoči vseh postenjakov industrijalcev in trgovcev in odjemalcev.

Tu so štiri pravila, ki se jih mora odjemalec držati, da bo borba proti črni borzi uspešna:

1. Avtomobilska številka in državna številka mora biti napisana takoj na kupone. Podpišite ta nove takoj kot pridejo kuponi od krajevnih uradov. To zelo olajša Vladnim raziskovalcem izsleditev črnih borzarjev.

2. Benzin ne sme biti kupljen brez kuponov. Kup benzina brez kuponov pomeni, da oropate druge avtomobilske lastnike njihovega deleža omejene dobave. To tudi moti vojni napor in podpira grdo delo. Ko prepriča odjemalec razdeljevalce, da mu da benzin brez kuponov, jih mora razdeljevalec dobiti od nekod, da obnovi svojo zalogo. 99 procentov verjetnosti je, da mora kupiti ponarejene ali pa ukradene kupone od kriminalnih band.

4. Ne smete zahtevati več benzina, kot ga resnično nujno potrebujete. Če uporabljalec nima več benzina, tedaj mora iti k krajevnemu odboru in odkrito razložiti svoj položaj. Ti odborniki so tam, da vidijo da odjemalec gotovo dobi bencin, ki ga resnično potrebuje.

ŽIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v 13 dolgih poglavjih opisanih 13 rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne.

13 poglavij — 413 strani
Lično v platnu vezana.

Cena $2

KNJIGARNA SLOVENIC PUBL. COMPANY
216 W. 18th Street
New York 11

Vesti

DIVJANJE V VILNI

London. (ONA) — Po poročilih, ki so dospeli sem, je bliskoviti sovjetski napredek zajel nemške "naseljence" in oficirje nepričakovano in je vrgel mesto v skrajni kaos. Železniške postaje in vlaki so bili napolnjeni, medtem, ko so bile ceste zablokirane od kmetov, peš ali na konjih. Člani poljskega podtalnega gibanja so naredili vse kar je bilo v njihovi moči, da so povzročili še večjo zmešnjavo s sabotiranjem večih železniških prog, ki peljejo iz mesta ven. Celo mesto je bilo podvrženo plenjenju v zadnji sekundi.

— — —

Nedić pošilja delavce v Nemčijo

Nemški list "Donauzeitung" poroča, da je odpotovala peta skupina srbskih kmetov na delo v Turingijo. Pri odhodu so jim v Beogradu priredili odhodnico, na kateri je govoril Nedičev propagandni minister.

— — —

Titova uniforma na Dunaju

Kot pravi japonski radio je v nekem muzeju na Dunaju razstavljena uniforma maršala Tita in potni list majorja Randolpha S. Churchilla. To so Nemci dobili, ko so napadli Titov glavni stan.

— — —

Tragedija Loganove rodbine

Neki James Logan, ki živi v Totowa, N. J., ne bo nikdar več dobil žalostnih poročil o članih svoje obitelji, kajti 12. t. m., oziroma baš 2½ tedna potem, ko je od vojnega oddelka naše vlade dobil uradno poročilo, da je bil njegov sin ubit v vojni v Franciji, in manj nego leto dni potem, ko je njegova mati zgorela na Škotskem, — je umrl. Njegova žena in njegov prvi sin, sta se potopila, ko sta potovala v Zedinjene države, z parnikom Lusitania, kateri se je potopil pričetkom prve svetovne vojne.

PROSIM!

Rojake iz vseh Združenih držav, da še nadalje pošiljate knjige za vojne ujetnike-Slovence. Opominjam pa, nikarte pisati svojega naslova, ali kaj drugega v knjigo, kjer to zadržuje cenzurni urad, in ako je samo podpis, iztrgajo list ven, in knjiga je uničena. Toraj, prosim, nikakega pisanja, ne pozdravov, ne naslova iz domovine, ne vašega naslova, ker imamo preveč dela trgati liste iz knjige. Prosim upoštevajte to, in pa: prosim za KNJIGE!

Rev. Pius J. Petric, O.F.M.
62 St. Mark's Place,
New York 3, N. Y.

Jugoslovanski pomožni odbor v Ameriki, — slovenska sekcija 1840 W. 22nd Place, Chicago, potrebuje podporo vsakega rojaka, da lahko izvrši svoje tako nujno potrebno delo v pomoč našim v domovini.

RAZGLEDNIK

SOLOMONSKO OTOČJE

Ako bi ne bilo sedanje svetovne vojne, bi tudi Solomonsko otočje nikdar ne bilo omenjeno v časopisju, dasiravno za to otočje ve vsakdo, ki se je učil zemljepisja. Obseg tega otočja meri le 17,000 štirijaških milj, je gorato in polno vulkanov ter pragozdov, ki so polni divjih prešičev, psov in kanibalov, kateri vsi so do vojne živeli prav srečno, brez političnih strank in brez kvizlingov.

To otočje je odkril Alvaro de Mendana leta 1567 in je imenoval te otoke "Solomonovo otočje" in sicer, da tako počasti židovskega kralja, ki je imel kar 1000 žen in tudi obilo zlata. Mislil je namreč, da je židovski kralj dobival svoje zlato iz tega otočja.

Otočje je po tem svet pozabil kar za dobo 200 let, na kar je te otoke ponovno odkril Anglež Philip Carteret zajedno z Františkom Louis Antoine de Bougainville.

VREDNOST DENARJA

Lani, v novembru, je predsednik Roosevelt imenoval poseben odbor, čegar naloga je, da preišče cene vsakovrstnega blaga, katero je za naše prebivalstvo neobhodno potrebno. Ta odbor je dobil nalog, da predloži zvezini vladi svoje tozadevno poročilo po preteku tridesetih dni.

Odbor pa svoje posle in preiskovanja ni zamogel izvršiti tekom tridesetih dni, in tako je predlagal, da se mu dovoli za to delo še trideset nadaljnih dni. Ko pa v januarju odbor še ni predložil svoja poročila, je manjšina tega odbora jednostavno izjavila, da so se vse življenske potrebščine podražile za 43.5%, ne pa, kakor je isto dobno javil urad za delavske statistike, — le za 23.4%.

Zgoraj omenjeni odbor je predložil vladi svoje končno poročilo glede draginje, oziroma padanju vrednosti naše valute, šele dne 22. junija, t. l., in poroča, da se ne strinja z zgoraj omenjeno 43.5% podražitvijo potrebščin.

Delavska organizacija CIO., oziroma voditelji te organizacije sedaj protestirajo proti temu poročilu, češ, da ni pravilno v kolikor pride sedanja vrednost denarja, oziroma podražitev potrebščin v poštev. Pri tem se imenovana organizacija sklicuje na poročila preiskovalnega odbora agencije zvezine vlade, znane pod imenom Welfare and Recreation Association of Public Buildings and Grounds.

Imenovana organizacija zvezine vlade obratuje 58 vladinih restavrantov in takozvanih "kafeterij", v katerih je tekom minolega leta zajuterkovalo, obedovalo in večerjalo 55 milijonov gostov. Poročilo te organizacije pa javlja, da so se vse jestvinske potrebščine od leta 1940 do 1943 podražile za 64.4 odstotkov. In ta organizacija kupuje jestvinske potrebščine dnevno kar po številu železniških tovornih vozov. Glasom tega poročila imenovane zvezine organizacije, je kupovalna vrednost dolarja padla od leta 1941 do 1943 na bornih 46 centov.

Omenjeno poročilo se mnogo bolj strinja z poročilom delavske organizacije CIO. — To morajo potrditi tudi gospodinje, ki morajo na drobno kupovati in plačevati dnevne potrebščine za svoje rodbine.

Predsednikov odbor mora toraj natančnejše in temeljitejše proučevati sedanji denarni položaj, oziroma kupovalno vrednost dolarja. Člani tega odbora to prav lahko store na ta način, da obiščejo saj nekoliko grocerij in mesnic, kjer kupujejo gospodinje dnevne potrebščine za svoje obitelji — ali naj pa odstopajo v prilog kakega drugega odbora, ki bo bolj temeljita izvševali nalogo.

SEDAJ LAHKO DOBITE
LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI
pisatelja Louis Adamič-a
ZA CENO $2.50 ZA ZVEZEK

"Two Way Passage"

V tej knjigi, ki je zbudila pozornost vsega ameriškega naroda, daje pisatelj nasvet, kako bi bilo mogoče po sedanji vojni pomagati evropskim narodom. Iz vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije, so prišli naseljenci v Ameriko in pomagali postaviti najbolj napredno in najbogatejšo državo na svetu. Sedaj je prišel čas, da Združene države pomagajo narodom, ki so jim pomagali do njihovega sijaja in moči. Pot na dve strani — kakor bi se mogel naslov knjige prestaviti iz angleščine — je jako zanimiva knjiga in jo priporočamo vsakemu, ki razume angleško.

"What's Your Name"

"Človeški odgovori na vprašanje, ki se tiče sreče milijonov . . Čitanje te knjige je bogato plačano." — — Tako se je izrazil veliki ameriški dnevnik o tej knjigi.

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Pošiljam Money Order za $.............. za lastnoročno podpisano(i) knjigo(i):

....

....

Moje ime ....

St., ulica ali Box št. ....

Mesto in država ....

"Glas Naroda"
216 W. 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

Dr. F. J. Kern:

PETDNEVNE POČITNICE

Za soboto 1. julija je bila sklicana seja izvršnega SANSovega odbora v prostorih glavnega urada SNPJ v Chicagi. Navzlic zaposljenosti kot zdravnik sem se kot eden izmed odbornikov čutil dolžnega biti navzoč, sicer bi ljudje upravičeno rekli, da sem sprejel to odgovorno mesto le za nekako štafažo ali radi časti. Sprvega sem popolnoma pozabil, da bomo par dni nato praznovali dan ameriške neodvisnosti, 4. julija, dokler me ni pomočnica v uradu opozorila na mogočnost par dni počitnic, to je v nedeljo, ponedeljek, torek in sredo. Moja soproga je bila seveda takoj pripravljena me spremljati kamoržekoli. K sreči se nama je posrečilo rezervirati dve zgornji postelji v pullmanu proti Chicagi na Nickle Plate železnici. New York Central ni imela na razpolago nikakih postelj. V Chicago sva prišla z eno uro zamude. Po kratkem zajutrku sem vstopil na Elevated in se odpeljal proti Lawndale Avenue na zapadni strani Chicage. Iz postaje sem moral hoditi peš kakih pet blokov proti poslopju SNPJ. na 26. cesti. Ko hitro korakam po pločniku, vidim na eni hiši napis: Slovenski delavski center, tam je upravništvo in uredništvo Proletarca. Stari znanec Charles Pogorelec me je s svojim vedno dobrobotnim nasmeškom prijazno sprejel in mi razkazal Proletarčeve prostore. Pritožil se je, da mu se zmerom hitreje krči število slovenskih knjig, katere ima Proletarec na prodaj v svoji knjigarni. Naročil mi je, da naj mu pošljem par ducatov izvodov druge izdaje Angleško-slovenskega besedunjaka, kakor hitro bo dodelan. (Knjigovez mi obljublja, da bo vezavo končal v par tednih.)

SANSova seja se je pričela uro poprej, preden sem dospel v zborovalno sobo, zato sem zamudil poročilo predsednika Kristana. Navzoči smo bili vsi odborniki: Kristan, Mrs. Prisland, Rogelj, Kuhelj, Zalar, Cankar, Zaje, Jurjevec, Mrs. Zupančič. Kar vesel sem bil jih zopet videti. Pri vseh dosedanjih zborovanjih, od januarja 1943 dozdaj, smo se dobro razumeli in se medsebojno pogovarjali kot pravi ameriški gentlemeni v pravem demokratskem duhu. Kaka razlika med temi odborniki in med člani Ameriškega jugoslovanskega sveta v Washingtonu v prvi svetovni vojni v letih 1916 in 1917, ko sem tam zastopal ameriške Slovence. Pri SANSovih članih nisem zapazil nikake nepotrebne arogance, nadutosti, "frakarskega" obnašanja, navidez-učenjaštva in pretirane modrosti, kar me je vse napotilo leta 1918, da sem izstopil iz sveta ali veća, ker se mi je vse skupaj zdelo preveč umetničevsko in pretirano ter neodkritosrčno. Nikdo ne more upravičeno reči, da je kateri izmed SANSovih članov dozdaj delal za narod radi častihlepja ali osebnih koristi. Saj smo prezaposleni vsak s svojim delom, ali bi imeli čas za bahanje. Celo predsednik in tajnik sta delala navzlic mojemu protestu brezplačno.

Pri tej kakor pri drugih SANSovih sejah je iz vseh navzočih odsevala velika resnost, da je človek lahko občutil kako se vsi zavedajo velike odgovornosti pri delu za pravo svobodo slovenskega naroda in za njegovo srečnejšo bodočnost. O podrobnostih in zaključkih seje boste brali v zapisniku in v listih. Hudo nas je vse dirnila resignacija blagajnika Joseph Zalarja iz Jolieta. Bil je prav marljiv in delaven član SANSa ter je bil pri vseh odborovih članih visoko cenjen. Kot blagajnik je bil vesten, udeležil se je vseh sej ter je s svojim vplivom kot glavni tajnik KSKJ mnogo pripomogel k ugledu SANSa. Pritisk močne in vplivne manjšine med slovensko duhovščino je bil za moža bržkone premočan, da bi še naprej vstrajal pri delu, v katerega bržkone še vedno verjame. V veliki zadregi je bil zlasti zdaj, ko se njegova Jednota pripravlja na petdesetni jubilej. Chicaški škof je menda že poprej odpovedal svoje prisostvovanje, prav tako bi bržkone kanonik Oman od fare sv. Lovrenca v Clevelandu in ž njim nekateri drugi duhovniki bojkotirali to praznovanje. — Tako je Zalar omagal. Dajmo mu priznanje za vse dosedanje delo. Prepričan sem, da bo nekatere naše duhovne gospode nekoč sram (z izjemo nekaterih posameznikov, ki ne poznajo v tem oziru sramu), da so kot Slovenci in Slovani nasedli pretkanim podtalnim irskim, nemškim in italijanskim političnim zvijačam in mahinacijam svojih cerkvenih predstojnikov. To je pač znak stare slovenske hlapčevske tradicije. Pozabljajo na neustrašeno in pogumno delo sv. Cirila in Metoda v prid slovanskih narodov.

II.

Z ženo sva prenočila v hotelu Bismarck na Randolph cesti. Ta je že star najin znanec. Spominjam se tiste hude chicaške zime, ko smo spremljali operno pevko Lovšetovo na koncert v dvorani SNPJ. Menda je bilo to leta 1931. Kako se je reva bala, da bi ne izgubila glasu. Zaprla je vsa okna v svoji sobi, da bi vendar ne prišel do nje kak chikaški prah ali prepih. Ker nismo mogli doklicati taksije, smo se peljali z nadulično in potem hodili v mrazu pod ničlo do dvorane. Občinstva je bilo piclo število, a Lovšetova je pela kot kanarček.

V nedeljo popoldne, 2. julija, sva bila z ženo na poti v Milwaukee po električni železnici Bilo je na vozovih silen drenj. Ljudje so hiteli obiskat svoje sorodnike, znance in prijatelje v Great Lakes Naval Station blizu Waukegana. Tu je pravcato mesto sestoječe iz opeke zidanih barak in prostornih vežbališč.

V Milwaukee sem najprej šel obiskat svojega dobrega in zvestega prijatelja izza mladih let, Rev. Anthony J. Schiffrerja, župnika na slovenski fari sv. Janeza Krstnika Kot Blažefkov Tonček mi je pomagal ministrirati pri uršulinkah v Škofji Loki, ko sem tam igral vlogo glavnega mucka v starosti devetih let Par let pozneje sva bila sošolca v Kranju. Leta 1902 sva dva tedna vandrala kot dijaka po Gorenjskem in splezala celo na Črno Prst (9000 čevljev) nad Bohinjsko Bistrico. Pozneje sva se srečala zopet v st. paulskem semenišču in poleti 1905 kot dijaka na počitnicah prevažala šunke in špeh pri Armour Packing Co. v South Omahi, Nebraska.

"Halo, Francelj," me pozdravi. To je njegova specialiteta. Drugi so me klicali Francek, French (škofjeloško), Frank, Francis, Frančišek, ampak njemu sem že od nekdaj Francelj. Jaz bi mu najrajše rekel Tonček (saj je majhne postave), kar bi se ne spodobilo, zato sem ga od nekdaj v pismih naziva! "Tone".

S st. paulskega semenišča ga je wyominški škof poslal študirat bogoslovje v Montreal v Kanadi, nato je dobil nalogo, ustanoviti faro v Rock Springs, Wyoming. Ta fara se je raztezala do 150 milj daleč. Marsikdaj je moral zasesti konja in jahati z zadnjo popotnico 150 milj daleč dat tolažbo kakemu staremu francoskemu naseljencu. Zgradil je v Rock Springsu s pomočjo Amerikancev lepo cerkev in župnišče ter dvorano za slovenske prireditve. Vodil je dramatična društva in sam slikal kulise. V nekem peščenem metežu (wind storm) je padel s konja in si pretresel hrbtenico. Moral je zapustiti Wyoming in iti v nižje kraje. Nastanil se je v Milwaukee. Bolezni se ni od tedaj iznebil. Zato sem se začudil napredku njegove fare, katero upravlja komaj štiri ali pet let. Spominjam se zanemarjenega župnišča in cerkve, ko sem pred leti obiskal prejšnjega župnika Luka Gladka, s katerim sva 1898 skupaj stanovala pri "Krempeljnu" na Puntgartu v Kranju. Pred kratkim je bil prišel iz Steeltona, Pa. Zdaj je cerkev prenovljena, novo župnišče ima centralno ohlajevalno napravo (cooling system), fara lastuje troje posestev, kjer namerava Rev. Schiffrer postaviti po vojni dvorano in klubove prostore za razne izobraževalne namene. Na rokah ima nad $36,000 v gotovini.

O politiki nisva govorila. Nisem ga vprašal za njegovo mnenje o SANSu ali drugih naših ameriških političnih zadevah. Govorila sva splošno o narodu, o njegovih dobrih in slabih straneh ter v pogovorih obnavljala stare študentovske čase. Občudoval sem dobro pogojene oljnate slike iz Bohinja, Bleda in Triglava, ki vise v obednici. Ponižno mi je priznal, da so njegovo delo. Prav težko sem se poslovil od tega skromnega, delavnega in pobožnega moža. Prav mogoče je, da bi me edino on morda zopet naredil v bolj vernega in pobožnega kristjana.

(Dalje jutri.)

O OBISKU DE GAULLE-A V AMERIKI

Washington, D. C. — Poroča ONA. — 200 dopisnikov je gromovito ploskalo ob koncu tiskovne konference v Washingtonu za Charlesa De Gaullea. Visoki, sloki, Francoz oblečen v khaki je pridobil zase zastopnike tiska s svojo odkritosrčnostjo, jasnostjo in dobro voljo. Govoril je z lepo zvenečim glasom, s humorjem, in še daleč ni bil zaprt, ali celo rohat in odsekan, kot so ga pogosto opisovali.

Tu je bil mestni, gladko govoreči in odločni Francoz, željan francosko-ameriškega prijateljstva, in odločen da mora Francija igrati vlogo velesile sveta in Evrope.

Vztrajal je, da je Francija nenadomestljiva za vztrajni mir v Evropi in svetovna organizacija brez francoske sodelave je skoro nemogoča. Pogumno je razpravljal o vprašanju, ki ni bilo zadosti objasnjeno po zadnji svetovni vojni: vprašanje varnosti.

Francoske zahteve za varnost so bile takrat zanemarjene in položene na stran. Sedaj je general De Gaulle spet vztrajal na tem, da mora biti Rhineland okupirana po francoskih četah za več let.

Francoski sosed, ki je bil kaj neprijeten več stoletij, mora biti tako ukročen, da se Franciji ne bo treba bati več za njeno varnost. Uprave v zadevah tega soseda, to je Nemčije, ni mogoče zamisliti brez sodelovanja Francozov.

Tudi črni žurnalisti so bili na De Gaulleovi konferenci. Hoteli so vedeti o francoskih načrtih, ki se tičejo francoske kolonijalne politike. Zdi se, da je De Gaulle smatral njihova vprašanja kot važna, razumna in na mestu. Dal je zagotovilo, da se bodo vse kolonije imele priliko razvijati kar najhitreje. Spomnil je na Brazzavilsko konferenco zadnjo spomlad in odkril, da teži francoska provizijonalna vlada proti federalni organizaciji, katere del bi bila tudi Francija. Ta težnja se je že uresničila v daljnem vzhodu, kjer se Francoska Indokina imenuje sedaj Indokitajska unija.

Pomanjkanje mornarjev v lukah ob Pacifiku

Tekom zadnjega četrtletja in še posebno tekom zadnjega meseca, je število tovornih parnikov, ki prihajajo v pristanišča ob pacifični obali, tako izvanredno naraslo, da so plovitbene družbe morale dobiti veliko število mornarjev iz luk atlantskega obrežja. To so bile družbe primorane storiti, ker le na ta način je mogoče odpošiljati tovorne parnike pravočasno proti zapadu, oziroma v Avtralijo, in luke raznih otočij južnega in ekvatorijalnega Pacifika. Vsled pošiljanja mornarjev in drugega moštva v luke našega pacifičnega obrežja, so tudi železniške družbe poskrbele za to, da je potrebno število Pullmanovih vozov pri vsakem vlaku vedno na razpolago potujočim mornarjem.

NAŠI ZASTOPNIKI

California:
San Francisco, Jacob Laushin*

Colorado:
Pueblo, Peter Culig
Walsenburg, M. J. Bajuk*

Indiana:
Indianapolis, Fr. Markich

Illinois:
Chicago, Joseph Bevčič*
Chicago, J. Fabian (Chicago, Cicero in Illinois)
Joliet, Jennie Bambich
La Salle, J. Spelich
Mascoutah, Martin Dolene
North Chicago in Waukegan, Math Waršek

Michigan:
Detroit, L. Plankar*

Minnesota:
Chisholm, J. Lukanich
Ely, Jos. J. Peshel
Eveleth, Louis Gouže
Gilbert, Louis Vessel

Montana:
Roundup, M. M. Panian

Nebraska:
Omaha, P. Broderick

New York:
Gowanda, Karl Strulsha*
Little Falls, Frank Masle*
Worcester, Peter Rode*

Ohio:
Barberton, Frank Troha*
Cleveland, Anton Bobek, Charles Karlinger*, Jacob Resnik
Girard, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant, John Kumše
Youngstown, Anton Kikelj

Oregon:
Oregon City, J. Koblar

Pennsylvania:
Bessemer, John Jevnikar
Conemaugh, J. Brezovec*
Coverdale in okolica, Jos. Paternel
Export, Louis Supančič*
Farrell, Jerry Okorn
Forest City, Math Kamin*, Frank Blodnikar
Greensburg, Frank Novak
Homer City, Joseph Kerin
Imperial, Vence Palcich
Johnstown, John Polantz*
Krayn, Ant. Taužel
Luzerne, Frank Balloch
Midway, John Žust*
Pittsburgh in okolica, Philip Progar
Steelton, A. Hren
Turtle Creek, Fr. Schifrer*
West Newton, Joseph Jovan

Wisconsin:
Milwaukee, West Allis, Frank Skok*
Sheboygan, Anton Kolar

Wyoming:
Rock Springs, Louis Tauchar*
Diamondville, Joe Rolich

(*Zastopniki, ki imajo poleg imena *, so upravičeni obiskati tudi druge naselbine v njih okraju, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.)

priporočamo.—Uprava "Glas Naroda"
Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel. Zastopnike toplo

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Knjižica daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.
(V slovenščini) Cena 50 centov

Dobite pri Knjigarni Slovenic Publishing Co., 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

NAJBOLJŠI PRIJATELJ
V NESREČI VAM JE:

SLOVENSKA NARODNA PODPORNA JEDNOTA

BRATSKA, DELAVSKA
PODPORNA USTANOVA

Sprejema možke in ženske v letih od 16. do 50. in otroke do 16. leta starosti.

Članstvo: 64,500

Premoženje: $11,000,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja vprašajte lokalnega tajnika društva SNPJ

Glavni stan:
2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Note
za
KLAVIR
ali
PIANO HARMONIKO

35 centov komad — 3 za $1.—

* Breezes of Spring
Time of Blossom (Cvetni čas)
* Po Jezeru
Kolo
* Spavaj Milka Moja
Orphan Waltz
* Dekle na vrtu
Oj, Marička, pegljaj
* Barčica
Mladi kapetan
* Gremo na Štajersko
Štajeriš
* Happy Polka
Če na tujem
* Slovenian Dance
Vanda Polka
* Židana marela
Veseli bratci
* Ohio Valley
Sylvia Polka
* Zvedel sem nekaj
Ko ptičica ta mala
* Kadar boš ti vandrat šel
* Helena Polka
Slovenska Polka
* Pojdi z menoj
Dol s planine

ZVEZEK 10 SLOVENSKIH PESMI za piano-harmoniko za $1.

Po 25c komad
Moje dekle je še mlada
Barbara polka

Naročite pri:
Knjigarni
Slovenic Publishing Co.
216 W. 18th Street
New York 11, N. Y.

NOVA IZDAJA
Hammondov
SVETOVNI
ATLAS

V njem najdete zemljevide vsega sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti današnjim poročilom.

Zemljevidi so v barvah.

Cena 50 centov

Naročite pri: "GLASU NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, ako je vam le priročno da se poslužujejo — UNITED STATES oziroma CANADIAN POSTAL MONEY ORDER.

KNJIGARNA
Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street New York City

Razprodaja KNJIG
po 50 centov komad.

IZDALA SPLOŠNA KNJIŽNICA

1
Domače živali
Spisal Damir Feigel

2
Kreutzerjeva sonata
Spisal L. N. Tolstoj

3
Andrej Ternovc
Spisal Ivan Albreht

6
Preganjanje indijanskih misijonarjev
Spisal Josip Spillman

8
Pravljice
Zapisal R. Majar

10
Dedek je pravil
Spisal Julij Slapšak

12
Frank Baron Trenk
Po raznih virih napisal Gjuro Pandurić

13
Pariški zlatar
Poslovenil Silvester K.

KUPITE EN "EXTRA" BOND DANES!

14
Pravljice in pripovedke za mladino
Spisal Silvester Košutnik

15
Suneški invalid
Spisal Silvester Košutnik

17
Vojnimir ali poganstvo in krst
Spisal Josip Ogrinec

18
Mladim srcem
Drugi zvezek. Zbirka za slovensko mladino. Spisal Ksaver Meško

19
Študent naj bo
Spisal Fr. S. Finžgar

25
Duhovni boj
(Izdala družba sv. Mohorja)
L. Skupoli

26
Denar
Dr. Karl Englis — Poslovenil Dr. Albin Ogris

Edini vojni bond, za katerega vam bo žal, je oni, ki ga niste kupili!

35
Praški Judek
Spillmannova povest — Prevel Josip Volc

IGRE

28
Magda
(Igra) — Alojzij Remec

29
Peterčkove poslednje sanje
(Igra) — Pavel Golin

30
Potopljeni zvon
(Igra) — Gerhart Hauptmann

31
Revizor
(Igra) — Nikolaj Vasiljevič

32
Spodobni ljudje
(Igra) — L. Lipovec

33
Črne maske
(Igra) — L. Andrejev

34
Antingone
(Igra) Poslovenil C. Golar

36
Sveti Just
(Igra) — Spisal dr. F. Petronio

38
Tončkove sanje na Miklavžev večer
(Igra) — J. Erbežnik in F. Roje

Ker je zaloga teh knjig zelo omejena, je pri naročilu priporočljivo omeniti več zbirk, da nam bo na ta način mogoče vsakega zadovoljiti.

PROKLETA

:: Spisal EMILE RICHEBOURG ::

Iz francoščine prestavil J. L.

(78)

Dočim je Mardoche tako premišljeval, je Blanche tiho jokala.

A zdajci izpregovori starček: "Jaz umejem vašo bolest! Ime Jean Renaudovo je za vas, kakor vse vse druge, prokleto ime!"

Obličje made deklice se po teh besedah neopisno izpremeni.

"Jean Renaud je moj oče!" odvrne. "Pravica človeška ga je obsodila, jaz pa, njegov otrok, nimam pravice, da bi sodila; Moja dolžnost je, da zanj molim! To hočem tudi storiti! Vsak dan bodem prosila Boga, da se ga usmili in mu odpusti."

Mardoche povpraša s tresočim glasom: "Kako pa, če bi se Jean Renaud nekega dne vrnil? ali bi ga pahnili od sebe?"

"O!" jekne blaga deklica, "jaz bi se mu vrgla v naročje in kako sladko bi mi bilo, da se morem razjokati na njegovih prsih!"

Stari Mardoche si nagloma potegne z roko po prsih. Neizrečena radost ga navda.

Ni se mogel več vzdrževati: objame Blanche ter jo strastno poljubi!

"O blagi otrok! veliko srce!" zaklice ves srečen, "Bog te blagoslovi!"

Ona se ni čudila, da je bil starček tako blagosrčen.

"Tedaj mi prav dajete, Mardoche?"

"Vi ste angel!" jekne prosjak.

27.

Istega dne popoldne se napti Blanche peš v Civry. — Vstopi pri svoji botri.

"Oj, kako veselo iznenadenje!" vzklikne stara kmetica. "Kako li je kaj na pristavi senillonski? Kako je Mellieru, dobremu Pierreu in vsem . . ."

"Dobro, prav dobro, hvala!"

"Pa sedi, sedi vendar, zlato moje dete, da se te morem nagledati . . . Saj te nisem videla že več kakor dva meseca! To je lepo, da si prišla . . . A kaj li je to? Ti nisi tako vesela kakor sicer! Kako žalostna si! Kaj li imaš, golobica moja?"

"Botra," reče Blanche, "ti si poznala mojo mater, ubogo Genevievo; ona je bila iz Civrya in je tu pokopana."

"Kako! Ali so ti to povedali?"

"Da."

"Tvoj boter?"

"Da; a tega ne vem, kje je grob moje matere. Rada bi danes molila na njem. Ali ne bi bila tako dobra ter bi šla z menoj, da mi pokažeš grob?"

"Meni se čudno zdi, meni se čudno zdi!" zavrne botra. "Pa pri tem nimam jaz besede in tudi nočem ti dajati vsiljivih vprašanj. Hočem iti s seboj na pokopališče!"

In obleče se ter razodene Blanche, da je pripravljena.

Deset minut pozneje stopita na pokopališče. Blanche je bila jako ginjena. Drhteč se je nasłanjala na roko kmetičino. Ta postoji, prekriža se ter reče: "Tu sve, tu ti počiva mati!"

Stali sta pred granitnim, poliranim kamnom, ki se je svetil kakor marmor.

Na grobu so bile cvetice, uvele in sveže.

"Gotovo je gospod Rouvenat odičil grob, ne da bi jaz za to vedela," opomni starka. "Teh svežih cvetlic v nedeljo še ni bilo tu."

Blanche je bila pokleknila na rob. Iz dna duše je molila, s povešeno glavo ter roki sklepajoč. Prosila je svojo mater, naj jo varuje; Boga pa je prosila, naj odpusti njenemu očetu.

V tem pa je botra na stran poriniła cvetlice in vence, ki so zakrivali napis na kamenu.

Blanche je sedaj lahko čitala:

"Tukaj počiva truplo Genevieve Renaudove, uboge
žene! uboge matere! — Molite za njo!"

Stok se izvije iz Blanche-inih prs. Pripogne se ter poljubi nagrobni kamen. Tako sklonjena ostane dolgo.

Naposled izpregovori botra: "Pojdi, pojdi, srčece moje!" ter pomaga deklici na noge. "Zdaj veš, kje ti počiva mati; zdaj bova večkrat hodili semkaj."

"O da, večkrat, večkrat!" šepne Blanche.

Pobožna njena pot je bila pri kraju. Čutila se je močnejšo, srčnejšo. Ni se bila utolažila; pa bilo ji je lažje pri srcu.

Zopet se nasloni na botrino roko in obe ženski zapustita pokopališče.

"Še nekaj bi rada vedela," reče Blanche.

"Le povej! Le povej!"

"Videla bi rada hišo, kjer sem se rodila, kjer je uboga moja mati . . ."

Starka znaje z glavo. "Hišice ni več!" pravi. "Zapuščena je bila ter je razpadla in se posula. Ni je več drugega kakor groblja."

Blanche vzdihne. "Hočem pa videti to grobljo," reče.

Ženski kreneta po potu med živima plotoma Pot se je vila okoli vasi in tako dospeta po nekolikem času pred kočo.

Blanche se napoti okoli nje ter točno pregleduje te podrtine. Tu sta živela njen oče in njena mati, tu je ugledala luč sveta!

Nekoliko trenutkov se ji je zdelo, kakor da vidi hišico, kakršna je bila nekdaj: lepo belo, z zelenimi oboknicami, obsijana od solnca, oživljena po človeških glasovih!

(Nadaljevanje sledi.)

Prizor iz prezanimivega filma vseh časov "Take It or Leave It", v katerem nastopajo Phil Baker, Phil Sivers, Bernard Ryan, Marjorie Masson, Stanley Prager in 27 zanimivih zvezdnic v Roxy Theatre, 7th Ave in 50. cesti in poleg tega je na odru najzanimivejša predstava v mestu, v kateri nastopijo Duke Ellington. Ella Logan in Jerry Lester.

ČASOMERNE POSEBNOSTI

O tem, da je budilka izum nove dobe, nihče ne dvomi, zlasti ko vemo, da je ura, ki jo rabimo za merjenje časa sploh novodobnega izvora. V starejših časih so imeli ljudje deloma solnčne, deloma pa vodne ure. Prve so bile namenjene bolj javnosti, druge pa gospodinjstvu. Vodne ure so obstojale iz dveh posod. V eni posodi stoječi zgoraj, je bila določena količina vode, ki je tekla skozi luknjico na dnu v spodnjo posodo. Navadno je bilo v zgornji posodi toliko vode, da je trajalo točno šest ur, ali četrt dneva, da je odtekla vsa v spodnjo posodo. Potem je bilo treba seveda zgornjo posodo zopet napolniti z vodo. Kdor je pozabil na to, je bil na istem kakor človek, ki zdaj pozabi pravočasno naviti uro.

In tu se pripoveduje o grškem filozofu Platonu, da si je izmislil pri svoji vodni uri napravo, ki bi jo lahko smatrali za nekakšnega prehodnika naših budilk. Posodo, kamor je odtekala voda, je postavil tako, da se je ob določenem času pod težo vode prevrnila in voda je pljusknila v pripravljeno cev, kjer je povzročila ropot in opozorila tako Platona, da je že čas, da odide na delo.

Mnogo glasneje je dal opozarjati hanoverski kralj Jurij V. svoje podložnike na to, da je poldne. Vsak dan opoldne je namreč zagrmel topovski strel. Kralj sam tega ni slišal, ker je bil gluh. Topovski streli opoldne niso nič posebnega, saj jih poznamo tudi pri nas. Toda v Hanovru je streljali iz topa neposredno solnce, dočim se streljа drugod navadno na znak iz zvezdarne. Nad nabojem smodnika je bila tako postavljena leča, da je zažgala smodnik v trenutku, ko so se je dotaknili žarki solnca, ki je doseglo najvišjo točko na nebu. To je bil mogočen signal in zadonel je seveda samo, kadar je sijalo solnce.

TRINAJST LET STARI VOJAK

Najmlajši vojak, ki služi v redni angleški vojski v Burmi, je 13 letni Kuokwang. — Ameriški vojaki, ki so pridejani istemu oddelenju, ga nazivajo Marwin; visok je le 4 čevljev in tehta le 50 funtov, toda on zna voziti ameriške "jeepe" boljše, kakor mnogi drugi vojaki, in tudi mule zna goniti, da se mu vsi divijo, in kadar postane kaka mula trmasta, ter se jednostavno ustavi, on prične lepo govoriti z njo in sicer v angleškem, burmanskem, mandarinskem, kačinskem, hindustanskem in nagaijskem jeziku — od kjer že mula prihaja— in dolgouha žival postane takoj zopet dobre volje in odide dalje. Z "jeepi" govori angleščino v californijskem narečju. Mandarinščino, oziroma klasično kitajščino se je naučil od svojih starišev, ki so bili rodom iz kitajske province Yunnan, toda napisati zna v kitajščini le svoje ime.

Marwin se je pridružil kitajski vojski pred dvema leti v Burmi, ko je bil le 11 let star. Tedaj je bežal pred Japonci zajedno s svojim očetom in tekom splošne razburjenosti vsled japonskega bombardovanja, se je proti svoji volji ločil od očeta, ko sta z drugimi Kitajci bežala iz Lashio. Deček se je po bombardovanju vrnil v Lashio, kjer je par dni zaman iskal svojega očeta.

Potem je prišla v razdejano mesto kitajska vojska in za njo na tisoče kitajskih beguncev. Marwin je potem odšel z to vojsko skozi nepregledne pragozdove v severnem delu Burme in preko 6000 čevljev visokega Nagaijskega gorovja v državo Assam. Na tem potu niso imeli kar šest dni nič druzega za jesti, kakor banane in lubje mladih tropičnih dreves.

Vsed prestanih muk je na stotine beguncev oslabelo in so vsled tega umrli. Toda Marwin je ostal pri močeh in je nadaljeval svojo pot z kitajsko vojsko. Na tem umiku se je naučil kačinsko in nagaijsko narečje in ker je bil tedaj še premlad da postane pravi vojak, pridružil se je vojski kot tolmač, tako da je vsled tega dobival plačo poročnika. Sedaj je vsled znanja jezikov postal vojak v činu nadporočniške plače. Z ameriškimi in angleškimi časniškimi poročevalci je govoril angleščino v cockneyskem narečju (narečju, ki so govori v gotovih delih Londona).

Meteor v Kansasu

V severnem delu countyja Cowley, v državi Kansas, so te dni slučajno našli 4 funte težek meteor, in sicer na dvorišču neke farme. Meteor je našel Mr. H. H. Nininger, ki je uslužben v American Meteorite Laboratoriju, ki je pa prišel v Kansas kot zastopnik neke petrolejske družbe, katera išče v Kansasu petrolejske vrelce.

NAMPA V IDAHO

Ko pride kak tujec v mestece Nampa v državi Idaho, mu vsak domačin pripoveduje, od kje prihaja ime Nampa. Istočasno, ko tamošnji domačini hvalijo lokalno poljedelstvo in še posebej sladkorno peso in sadje, pripovedujejo tudi zgodovino iz časov, ko so tamkaj sedaj ostareli ljudje iskali srebro, pripovedujejo tudi, da "nampa" pomeni "veliko stopalo". — Indijanska beseda "nampu" pomenja dobesedno v prevodu: "mož, ki je velik na kopitih". Pri tem je pa čudno, da človek, ki je bil "velik na kopitih", ni bil Indijanec, tem več zamorec, ki je bil le nekoliko pomešan z krvjo Cherokeejev. Ta junak je pokopan nekje v gorovju Owyhee in od leta njegove smrti. 1860, domačini potujejo v imenovano gorovje, kjer iščejo njegov grob, katerega pa do sedaj še niso našli.

OBISKALI SO NAS

Naši slovenski fantje prav redno prihajajo obiskat slovensko cerkev v New Yorku. V nekaj dnevih so nas obiskali sledeči fantje: Victor Šuštar iz Sheboygan. Wisc., Michael Popović iz Chicage, John Ozbolt, Chicago, Edward in Vincent Gabrenya iz Clevelanda, John Zelko, Joliet.

Je še več slovenskih fantov, ki bi bili veseli nas obiskati, ali ne vedo, da je tukaj slovenska naselbina, ker jim stariši ne povedo. Farani župnije Sv. Cirila bodo šli na roke vsakemu slovenskemu vojaku in ga sprejeli kakor domačega sina. Zato pa zopetno prosim slovenske stariše, povejte naslov naše slovenske cerkve in župnišča, ki je: — ST. CYRIL CHURCH, 62 St. Mark's Place (8th St. between 1rst and 2nd Aves.) New York, N. Y.

Nepotrebnost "Daylight Saving" časa

Takozvana hranitev "dnevne luči", kar smo morali pričetkom storiti s tem, da smo morali pomakniti ure za eno uro naprej, je povsem nepotrebna.

Vsled tega so nekateri kongresniki mnenja, da se hranitev dnevnega svita v nadalje omeji na dobo šestih mesecev počenši z dnem prvega aprila, tako, da bodo ure kazale od 1. oktobra do 1. aprila pravi čas, oziroma da se jih za to dobo pomakne za uro "nazaj".

Od oktobra do aprila se prav nič ne prihrani pri elektriki, kajti skoraj v vseh tovarnah se dela noč in dan, tako da se pri tem celo tekom poletnih mesecev v kolikor pride električna razsvetljava v poštev; prav nič ne prihrani. Izvedenci tudi zatrjujejo, da se v dobi od oktobra do aprila porabi več elektrike, nego se je prihrani, kajti delavci in šolska deca, potrebujejo električno luč, ko se oblačijo, zajutrkujejo in pripravljajo na odhod v tovarne oziroma šole.

MADŽARI SE UPIRAJO

Ruski radio naznanja, da se madžarski vojaki na ruski fronti neprestano upirajo. Radio pravi, da so se pričeli upirati, ko je rdeča armada vdarila na Nemce in Madžare pri Baranovičih in jim prizadela težke izgube. Mnogo Madžarov se je podalo Rusom.

NAZNANILO in ZAHVALA

S sočutno bolestjo v srcu sporočam prijateljem in znancem prežalostno vest o smrti našega dobrega očeta in moža, ki je nas zapustil tako nepričakovano,

Alojz Martinčič

ki mu je bila pretrgana niti življenja pod preveliko težo kamenja v premogorovu dne 11. maja 1944 v starosti 56 let in 11 mesecev. Doma je bil iz vasi Drama pri Št. Jerneju na Dolenjskem. V Ameriki je živel nad 35 let in njegovo delo je bilo največ v premogorovih, ki mu je tudi iztrgala zadnjo iskro življenja.

Želim se zahvaliti vsem, ki ste mi kaj dobrega storili in me tolažili v dnevih najhujše žalosti. Hvala vsem za tolažilna pisma in sočutja, ki ste nam izkazali nad izguba dragega moža in očeta. Hvasočutja, ki ste nam izkazali nad izgubo dragega moža in sinu iz New Castle, Pa., ki so se prišli poslovit od pokojnega. Hvala tudi moji sorodnici Amalijo Chesnik in hčerki Margaret iz Strabane, Pa., in ki so se udeležili pogreba. Hvala tudi moji prijateljici Uršuli Tursic in hčerki Emmy iz Clevelanda, ki sta prišli se poslovit od mojega umrlega Lonisa. Zaahvalim se društvu, čegar je bil dolgoletni član in zapisnikar, št. 168 SNPJ., za cvetje, ki mu ga je podarilo v njegov zadnji spomin. Enaka zahvala premogarski uniji UMWA, pri kateri je bil tudi član, in ki so mu podarili cvetlice v zadnji pozdrav.

Srčno zahvalo izrekam vsem za podarjene cvetlice, posameznikom in družinam sledečim: Brat Frank in družina, brat Jernej in družina. Mr. in Mrs. Tony Cvetan in družina, New Castle, Pa., Mr. in Mrs. Math Tursic in družina, Cleveland, O., Mr. Gregor Čekada, Cleveland, O., Mr. in Mrs. Pete Bucovec, Jr. in sin, Mr. in Mrs. Tom Skrbec, Mr. in Mrs. Frank Kušer, Mr. in Mrs. Frank Klučar, Mrs. Rosie Jernejčič, Mrs. Mary Modic in družina, Mrs. Urška Hočevar in hčerka, Mrs. Mary Čuk, Frank Bordon, Mr. in Mrs. Joe Čuk, Mr. in Mrs. John Boznat, Mr. in Mrs. Tony Koren, Mr. Tony Sadar in sin, Mr. in Mrs. Joe Okički in sin, Mr. in Mrs. Gregor Plesnik, Mr. in Mrs. Ed Evans, Mr. in Mrs. Joe Čekada in družina, Mr. in Mrs. Bill Pleskovich in družina, Mr. in Mrs. Pete Bukovec Sr. in družina, Mr. in Mrs. Al Coppola in družina, Mr. in Mrs. Bill Thornton in družina, Mr. in Mrs. John Hribar in družina, Mr. in Mrs. Adam Bobak in družina, Employees of Vernans Mfg. Co. (Johnstown), Yong Peoples Club, (Park Hill). Posebna zahvala vsem prijateljem in sosedom iz Park Hilla za tako lepi venec, ki so ga mu podarili njemu v zadnji pozdrav.

Ker mi mi vzelo preveč prostora, da bi se zahvalila vsem posameznikom, ki so dali za sv. maše, torej izrekam najlepša hvala vsem skupaj.

Sredi med krasnimi rožami, ko je mirno spaval na mrtvaškem odru na svojem domu, smo pač spoznali, kako je bil moj nikdar pozabljen mož in oče priljubljen med prijatelji in znanci. Vsem bodi zahvala, ki ste ga v tolikem številu obiskali in vzeli slovo ob mrtvaškem odru. Zahvaliti se tudi moram pogrebniku Mr. Barentinčiču in sinu za tako lepo urejeni pogreb, ki se je izvršil po cerkvenih obredih. Bodi Vam vsem srčna zahvala, ki ste se udeležili pogreba in kateri ste dali avtomobile ali sami vozili in tako spremili pokojnega Louisa na zadnji poti k mirnemu počitku na Mirodvor.

To me pa še bolj srce žalosti, ko ni mogel priti iz daljne Porto Rice najstarejši sin Lous na pogreb in vzeti slovo od svojega mrtvega očeta, a prišel je en dan prepozno.

Odpočij se ljubljeni mož in oče, od trudapolnega trpljenja, ki Ti je uničilo še tako zdravo Tvoje življenje.

Oj nesrečni 11. datum maj,
ko zaklicali zadnjič mi goodbye,
nič sluteča, da Te, ljubi Louis,
nikdar več ne bo nazaj.

Ljubi mož in ata naš,
nič ne slišmo več Tvoj glas,
v rakev so Te položili
in vzeli proč od nas.

Spavaj mirno ljubi mož in oče pod gomilo tiho, in lahka naj Ti bo zemlja ameriška.

Za Teboj žalujoči ostali:

ANNA MARTINČIČ, žena;
LOUIS Jr., FELIKS (oba v U. S. Navy.) in RUDOLF, sinovi;
Hčerka VERA;
FRANK in JERNEJ, brata, v Johnstownu, Pa., ter mati in sestra v Jugoslaviji, ako še živita.

Park Hill, Pa., dne 13. julija, 1944.

TO JE KNJIGA, KI JO BOSTE RADI IZROČILI SOSEDU, DA JO PREČITA

THE INCREDIBLE

TITO

Man of the Hour

V angleščini izpod peresa slovitega pisatelja

Howard Fast-a

Povest o bojih Jugoslovanov za svobodo, o čemer ni bilo pisano še nikdar poprej.

"Najbolj razburljiva povest v 27 letih!"

Stane 25c v uradu — 30c po pošti.

Ker je zaloga teh knjižic zelo omejena, je priporočljivo, da pošljite naročilo prej ko mogoče. K naročilu priložite v dobrem zavitku gotovino oz. znamke (Združenih držav). — Naročite lahko pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

216 West 18th Street New York 11, N. Y.

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

RECEPTI VSEH NARODOV

NOVA IZDAJA STANE SEDAJ $3.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi

Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izvežbati in izpopolniti.

Naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street New York 11, N. Y.